

Kodály Zoltánra emlékeztünk 2017 március 6-án

Kodály Zoltán halálának 50-ik évfordulója kiemelt jelentőségűvé emelte e napot. A főhajtásra nagyszámú közönség jelent meg a Farkasréti temetőbe. Képviseltette magát a Nemzeti Örökség Intézete, a Magyar Kodály Társaság, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, további Zenei Társaságok, Fővárosi és Állami szervezetek.

Az elhangzó előadások között, az ELTE Zenei Tanszékének Nőikara Kodály kórusműveiből szólaltatott meg szép válogatást *Mindszenty Zsuzsánna* vezényletével. A *Nagyszalontai köszöntő* elhangzása után **Szőnyi Erzsébet** a Nemzet Művésze, olvasta fel megrendítően őszinte, személyes hangú emlékezését, amit „levél formájában” fogalmazott meg Kodály Zoltán részére.

Levél a túlvilágra

Szinte hihetetlen, hogy már 50 éve távozott el közülünk. 50 éve, hogy a montreáli EXPO üvegpavilonjában együtt kellett volna szerepeznünk, 50 éve, hogy megnyitóra vártuk volna az első esztergomi nyári egyetemre, 50 éve, hogy hosszú sorokban álltunk a MTA épülete körül egy utolsó búcsúzásra várva, majd a Farkasréten nyitott sírnál Nánási Alfonz búcsúszavaiban hallhattuk a bibliai idézetet: „Mondom nektek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.”

Hogy túléljük a drámai veszteséget: összefogtunk.

Lett győri zenei nevelési konferencia, magyar és nemzetközi Kodály Társaság, Intézet, Múzeum, Archivum, ifjúsági és felnőtt kórus mozgalom, népdalkörök, táncház, Felszállott a páva, Virtuózok, a Zene Háza...

Csak az iskolai énektanítás ügyét nem tudtuk a hátrányából előbbre vinni. Pedig Tanár úr már régen megjegyezte egyik tanítványának nagyszabású műve bemutatásakor: „Hagyja abba a steril ünneplést! Írja meg az iskolai ének könyveket. (-) Galyatetőn szoba várja!” Megírta. Hogy is ne írta volna meg?! Ha Tanár úr fontosnak tartotta...

Következetes igényességét mindannyian éreztük. Ez hiányzik most is.

Mit szólna Tanár úr a mai zenéhez? A zenei irányzatokhoz? Iskolai helyzetünkhöz? A népzene, világzene, folk-pop-rock megjelenéséhez, térhódításához? A társadalom zenei igényeihez, vagy igénytelenségéhez?

Tudjuk, 50 év alatt sokat változott a világ, de jó lenne Tanár úr tanácsait hallani, hogy miként alkalmazkodjunk ehhez, vagy hogyan tudnánk megmaradni annak, amit szeretnénk, illetve helyesnek látunk? A mindennapos éneklés egy csepp a tengerbe. De mit? És hogyan? Mikor és hol?

Számos kérdés vár feleletre. Miként sáfárcodtunk azokkal a javakkal, melyeket ránk hagyt?

Az első generáció elment, a második elmenőben van, az örökség megőrzése – immár nemzetközi erkölcsi támogatással – az utókorra marad.

De ne szaporítsuk a szót, váltsuk inkább tettekre. „Jobbítsuk meg magunkat. Egy nemzetnél sem vagyunk alább valóak.”

Tanár úr egyszer Carducci-t idézte: Aki 200 szóval mondja el, amit 20-szal is lehetett volna, minden gazságra képes.

*Vir iustus. Mindnyájunk Tanára! Segítsen bennünket odaátról!
Szeretetteljes üdvözlettel,*

az egész ország.

Az Esti dal, meghitt hangulata zárta le ezt a különleges, mindnyájunk számára megszívlelendő, gondolatsort.

A Nemzeti Örökség Intézetének főigazgatója, **dr. Fogarasi Katalin** köszöntőjében, méltatva Kodály Zoltán nagyságát, kifejtette annak a jelentőségét amit az Örökség Intézet a nemzet nagyjai érdekében tesz. Kodály: *150. genfi zsolttár* elhangzása után

dr. Hoppál Péter, Kultúráért felelős államtitkár mondta el beszédét.

Mélyen Tisztelt Kodály Zoltánné Péczeli Sarolta Asszony!

Tisztelt Szőnyi Erzsébet Művésznő, Tanárnő, Professzor Asszony!

Rektor Asszony! Elnök Urak, Emlékezők, Ünneplők!

Hölgyeim és Uraim!

Kodály Zoltán alakját méltó módon felidézni valószínűleg az utolsó pillanatokban, az utolsó években vagyunk, hiszen az Ő munkatársai, az Ő közvetlen környezete tud méltóképpen emlékeztetni minket arról, hogy milyen is volt a zeneszerző géniusz, zenepedagógus végzettségű, tudós alakja. Ezért is megrendülten állhatunk az 50. évfordulón napra pontosan itt a Farkasréti temetőben és hallgathatjuk Kodály munkatársának, választott munkatársának az emlékeit, és az intő utasítását, hogy hogyan kell a jelenkornak viseltetnie Kodály öröksége iránt. Ezért is igen fontos, hogy a XXI. században a kulturális intézmények, az oktatás, a zeneoktatás egész spektruma gondolja át, hogy Kodály írott és hangzó örökségéhez hogyan tud a mai posztmodern kor eszközeivel és kihívásai közepette is megfelelni. Ez a legnagyobb feladat Kodály örökségének ápolásában, újra és újra gondolásában.

Kodályt mindig újra kell tanulnunk, ahogy ő figyelmeztet bennünket: a műveltséget, a kultúrát sem lehet örökölni. Azt írja egy helyütt, hogy újra és újra meg kell szerezni, azért meg kell küzdeni minden újabb generációnak. És mi lenne a mai aktív generáció feladata, szent küldetése? Mi lenne más, minthogy valóban azt a súlyos és felelősségteljes örökséget újra kell tanulnunk, amelyet Kodály az ikercsillag Bartókkal, ők is már örökséghordozóként, Liszt örökségének hordozóként az akkori aktív generációnak átadtak Magyarországon és szerte a nagyvilágban. Merthogy megrendítő tény, és örülök, hogy a Zeneakadémia ezt időről-időre hangsúlyozza, hogy egy csodálatos nagy családja tagjai vagyunk mindnyájan. A Zeneakadémia alapító elnök, 1875-ös gesztusa, és „hírhedett zenésze e világnak bárhová jutsz mindig hű magyar” *Liszt Ferenc*, amikor amellettt döntött, hogy élete utolsó időszakában szülőföldje iránt mutatja a legnagyobb hűséget.

És valóban a Párizsi Konzervatórium mintájára létre jöhetett a magyar zenei felsőoktatás első számú, és máig világhírű intézménye, a *Zeneakadémia*. És aztán Liszt tanítványai hogy viszik tovább és adják át ezt az örökséget és adják át a következő óriás generációnak, Kodályéknak és Bartókéknak, Dohnányiéknak és másoknak. Belegondolni is döbbenetes, hogy mi pedig itt mindannyian tanítványokként

hallhatjuk tehát, Kodály katedrára maga mellé választott munkatársának intését, és tanulhatunk, tanulhattunk, minden nap tanulhatunk Kodály tanítványaitól, attól a generációtól, akik ma már a dédunoka generáció. Mi tehát ükunokáknak mondhatjuk magunkat, kedves fiatalok és kevésbé fiatalok. Él ennek a tudata, hogy Lisztől vezethető le a magyar zenetörténet csodálatos nagy családfája és ebben kitüntetett szerepe van és volt mindig is Kodálynak. Még akkor is, ha az elmúlt 50 esztendőben nem feltétlenül és nem mindig méltóképpen tudtunk ennek az örökségnek megfelelni.

Mert voltak időszakok, amikor bizonyos témaköröket talán megfelelően hangsúlyozott az utókor, de voltak, amiket elsikkadni hagyott. És az elsikkadni hagyás évtizedeiben olyan súlyos deficiteket okoztak a Kodály örökség ápolásában, gondolkodásában, aminek az érdekében ma hitet kell tennünk az 50. évfordulón, hogy összefogunk, össze kell fogunk a kulturális intézményeknek, az oktatás teljes spektrumának, az óvodától a zeneakadémiáig. Össze kell fogni a Kormányzatnak, és össze kell fogni mindenkinek, aki a magyar kultúrát, a magyar művelődést fontosként tartja számon. Nem csak a saját élete, hanem a gyermeke és az utánuk következő generációk szempontjából is.

Mit tesz 50 év után a mai világ ennek a súlyos örökségnek az ápolásáért? Örülhetünk, és azt mondhatjuk, hogy azért a „nagyvilág” is látja és elismeri ennyi évtized után is ezt a gazdag örökséget, amikor azt tapasztaljuk, hogy az ENSZ oktatási és kulturális szerve az UNESCO, már két évvel ezelőtt Kodály évvé nyilvánította 2017-et, a nagymester 135. születésére, és 50. halál évfordulójára való figyelemfelkeltés gyanánt. És egy másik csodálatos eredmény a magyar kultúr-diplomácia sikere, győzelme, hogy íme, a világ szellemi kulturális örökségének részévé válhatott néhány évvel ezelőtt a *Kodály-módszer*. Ez egy olyan hallatlan felelősség és büszkeség minden magyar ember számára, amely felelősséggel feladatunk van, és a büszkeséggel valóban jól és helyesen kell sáfárkodnunk. Ez az utókor nagy és szent feladata és küldetése. És igen, ahogy a Tanárnő említette, itt vannak a kérdések a mindennapjaink munkálkodásában.

Mi lesz, és hogy integrálódik a mindennapi éneklés kicsiny gyöngyszeme a mai oktatási rendszerbe? Hogyan lesz a magyar népdal a táncházmozgalom hullámvölgye és újraívelése időszakában mindenki kincsévé? Tudunk-e a magyar népdal napjában megegyezni és adni egy kitüntetett pillanatot az év 365 napjából ennek az ügynek? És valóban, tudjuk-e a széles körű, a teljes társadalom figyelmét akár televíziós műsorokon keresztül is odaforítani, hogy az érték az mindig magasba emel, és Kodály soha nem alkudott meg. Mindig és mindenkor az értéket mutatta fel, és mindig az érték mellé gyűjtötte tanítványait és követőit.

Professzor úr a Zeneakadémián mindig azt mondta, hogy ne idézzék Kodályt, hanem olvassátok és műveljétek. Ez a feladat hárul

mindannyiunkra napjainkig, és ha ennek eleget tudunk tenni, akkor bízhatunk abban, hogy azok az évről-évre ismétlődő, konokul ismétlődő események, mint a ma esti *Mátyás Templomi* latin Requiem, mint a Zeneakadémia vállalása, hogy Kodály termet avatott, hogy vannak iskolák ahol csodálatos módon emlékeznek. Nemcsak emlékeznek, hanem művelik magas szinten nemcsak a Kodály módszert, hanem azt a nagy repertoárt, amit a mestertől kaphattunk.

Ki-ki a saját területén, kell hogy elvégezze a rá háruló feladatokat. És itt szerepe van, és szerepe lesz a Tudományos Akadémiának, és a Művészeti Akadémiának és bizony vállalást kell tennie Magyarország Kormányának is. Ezért mondom örömmel, hogy a Kormány előtt van egy olyan nagy gondolkodási ív, amelynek kiinduló eleme lesz a Liszt-kultusz újragondolása, hogy hogyan tudjuk a Budapest brandet, a márkanevet úgy megemelni a világban, hogy az mindenki szemében összefolyjon Liszttel. És ennek érdekében számos fejlesztésre készülünk a Zeneakadémián, és szerte a városban. És ehhez kötődik, és ebbe ágyazódik bele, ehhez kapcsolódik a Kormány előtt heverő másik előterjesztésünk, amelyet az itt jelenlévő intézményekkel közösen alkotunk meg, hogy az idei év újrainduló nagy programnak az első esztendője legyen.

Induljon el a Kodály-Program, amely felöleli a magyar zeneoktatás újragondolását, benne az éneklés szerepét, felöleli a zenei felsőoktatás szerepét és helyzetét Magyarországon, annak kisugárzását Európában és a világban, és magába foglalja azokat a programokat, rendezvényeket, eseményeket, amelyek az idei kerek esztendőhöz kötődnek. Így most a Kodály-Program első üteme kaphat egy 1 milliárd 486 millió forintos támogatást azon programokra, amelyeket az intézmények javaslatként vetettek a Kormány asztalára. Ez pedig tartalmazni fog jeles koncerteket, konferenciákat, kiállításokat, versenyeket, rendezvényeket, nagy pályázatokat, oktatói ismerterjesztő programokat, mester kurzusokat, kiadványokat, CD-ket és könyveket, filmeket, közművelődési eseményeket, és nemzetközi programokat.

Azt gondolhatjuk, ha mindannyian valóban hitet teszünk amellett, hogy ez az örökség felelősséget és feladatot ró mindannyiunkra akkor talán a Mester is úgy gondolhatja, hogy nem méltatlan örökösei vannak szerte a hazában, hanem talán megpróbálhatunk felnőni ahhoz a nagy feladathoz amit ránk hagyományozott:

Amennyi fűszál van a tarka mezőben annyi áldás szálljon mesterünkre!

(Az előadás hangfelvételtől gépelve került közlésre)

Dr. Vigh Andrea a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora, ünnepi beszédében bejelentette, hogy emlékezetessé téve e nap jelentőségét, Kodály Tanár Úr egykori tantermét, a **Zeneakadémia 15-ös termét Kodály teremnek nevezték el.**

A megemlékezést vezető narrátor *Mohay Gábor* – névszerint felsorolva – az előre elhelyezett koszorúk előtti főhajtásra kérte fel a jelenlévőket, ezalatt a nőikar Kodály gyűjtötte népdalokat énekelt.

A Himnusz közös éneklésével fejeződött be a méltó megemlékezés.
szerk.

Ahová csak a zene világít be Szentmisét mutattak be Kodály Zoltán halálának évfordulóján

Március 6-án ünnepi szentmisében és az azt követő zenei áhítattal emlékeztek Kodály Zoltánra halálának ötvenedik évfordulóján. A szentmisét Snell György esztergom-budapesti segédpüspök celebrálta. Az eseményt megtisztelte jelenlétével Kodály Zoltánné Péczely Sarolta is.

Gregorián mise keretében adtak hálát Kodály Zoltán életéért és munkásságáért halálának ötvenedik évfordulóján, a *budavári Nagyboldogasszony- Mátyás Templomban*. A templomot megtöltötték az ünnepen szolgálatot teljesítő kórusok tagjai, hozzátartozói, barátai és zeneszerető emberek, Kodály Zoltán tisztelői. Az ünnepi szentmisét megelőzően közös énekpróbát tartottak az énekes szolgálatban részt vevő kórusok karnagyainak vezetésével, akik a templomba érkező hívek számára kiosztott kották segítségével vonták be a zeneművek megszólaltatásába a jelenlévőket.